

Programy realizované v rámci dotačních titulů Ministerstva spravedlnosti ČR v oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů

Ministerstvo spravedlnosti ČR vyhlášovalo na rok 2019 dva dotační tituly, které spadají do oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů. Jedná se o Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy a o Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele.

V rozpočtu kapitoly Ministerstva spravedlnosti na rok 2019 byly na tyto dva dotační tituly vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 4,4 mil. Kč.

V rámci dotačního řízení jsou Ministerstvem spravedlnosti ČR podporovány smlouvy o dlouhodobé spolupráci. V současné době je tato smlouva uzavřena pouze u dotačního titulu Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy a to pro 6 projektů.

1. Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy

Jedná se o probační programy ve smyslu zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Tyto programy svým obsahem reagují na konkrétní potřeby mladistvých v daném regionu a jejich cílem je snížení rizika opakování trestné činnosti. Jde o programy sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutické programy, programy zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiné vhodné programy k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvých, které směřují k tomu, aby se mladiství vyhnuli chování, které by bylo v rozporu se zákonem a vedly k podpoře vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi mladistvými delikventy a poškozenými. Programy jsou zaměřeny na mladistvé pachatele ve věku 15 – 18 let, nebo ve věku blízkém mladistvým. Některé z programů jsou zaměřeny na mladistvé pachatele trestných činů, kteří jsou experimentátory nebo uživatelé návykových látek. Cílem programů je zvýšení empatie, odpovědnosti za své jednání, rozvoj osobnostně soc. kompetencí, náhled na problematické chování.

Probační a resocializační programy jsou zaměřeny na dlouhodobou spolupráci s klientem a jsou realizovány **individuální** nebo **skupinovou** formou, mnohdy nabízí obě formy spolupráce. Pro úspěšné absolvování programu je potřeba absolvovat jeho povinné součásti. U některých programů je realizován **outdoorový výjezd** klientů, který podporuje integraci skupiny, rozvoj skupinové dynamiky, vytvoření stabilního a bezpečného prostředí. Další součástí programů je **exkurze do věznice**, která má sloužit k reflexi reality a možných následků problematického chování.

Vzhledem k náročnosti účasti v probačních a resocializačních programech je úspěchem, pokud se klient zúčastní povinného počtu setkání. Vždy v průběhu a na konci spolupráce s klientem je vyhodnocováno dosahování individuálních cílů.

Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a sociálně právní ochrany dětí, a které mají **činnost akreditovanou u MSp.** V současné době je v tomto programu 9 žadatelů.

Na tento dotační titul byla v roce 2018 alokována částka 2 mil. Kč. Pro rok 2019 je alokována částka 1,95 mil. Kč.

2. Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé

Jedná se o programy ve smyslu zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, jejichž cílem má být úspěšná resocializace pachatelů, jejich začlenění do společnosti, podpora procesu desistance (ukončení kriminálního chování) a následné snížení recidivy. Jednotlivými typy programů jsou:

- a) programy pro nebezpečné řidiče
- b) programy zaměřené na přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin
- c) programy zaměřené na zvýšení rodičovské odpovědnosti (především v souvislosti s vyživovací povinností)
- d) programy zaměřené na snížení agresivity
- e) programy zaměřené na zvládání rizikových faktorů resocializace

Některé programy **pracují s pachateli násilných trestných činů a osobami se sklony k násilí**, z nichž jeden program je dokonce zaměřen na **pachatele trestné činnosti, které přímo či nepřímo poškodily fyzickou osobu**. Další programy pracují s osobami podmíněně **propuštěnými z VTOS**, přičemž se také zaměřují na **osoby se závislostí na návykových látkách**. Cílová skupina do značné míry definuje postupy, které program při práci s klienty volí.

Programy věnující se osobám ve výkonu trestu kromě psychologických témat, jako je přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin, míra náhledu na své jednání a pochopení příčin kriminálního jednání, řeší řadu praktických problémů, se kterými se klient po propuštění potýká. Při přípravě na propuštění je tedy činnost zaměřena na situaci odsouzeného bezprostředně po propuštění z věznice. Cílem je, aby měl odsouzený přijatelné podmínky k životu a nebyl ke kriminalitě donucen z materiálních důvodů. Z tohoto důvodu je součástí programu využití potravinové banky, charitních šatníků, kontaktů na levné a nezávadné ubytovny, spolupráce se sociálními kurátory. Programy rovněž nabízejí klientům asistenční doprovod na úřady a instituce, což je služba, která klientům po letech věznění výrazně usnadňuje adaptaci na běžný občanský život.

Programy **zaměřené na práci s agresivitou klientů** jsou postaveny především na psychologických metodách a jejich je cílem porozumění příčinám agresivního chování,

schopnost rozpoznat spouštěče násilného chování, osvojení nových adaptivních způsobů zvládání agrese a konstruktivního řešení konfliktů a zátěžových situací.

Do okruhu možných příjemců této dotace patří spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy, právnické a fyzické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb, a které mají **činnost akreditovanou u MSp.** V současné době je v tomto programu 9 žadatelů.

Na tento dotační titul byla v roce 2018 alokovaná částka 4 mil. Kč. Avšak v roce 2019 se alokována částka snížila na 2,45 mil. Kč.